

Sidni Šeldon

PONOĆNE USPOMENE

Preveo Srđan Krstić

Beograd, 2013.

*Za Aleksandru
s ljubavlju*

*Ne pevaj mi pesme o svetlu dana
Jer sunce je neprijatelj zaljubljenih
Pevaj mi o senkama noći
I ponoćnim uspomenama*

Sapfo

PROLOG

KUNLUN – MAJ 1949.

„Ovo mora da izgleda kao nesreća. Možeš li ti to da središ?“

Bila je to uvreda. Osetio je kako bes raste u njemu. Takvo pitanje možeš da postaviš amateru koga si pokupio s ulice. Bio je u iskušenju da odgovori sa sarkazmom: *O, da, mislim da ja to mogu da sredim. Da li bi, možda, želeo da to bude nesrećan slučaj kod kuće? Mogu da sredim da ona polomi vrat padajući niz stepenice. Igračica u Marseju. Ili bi mogla da se napije i da se udavi u kadi. Naslednica u Gštadu. Mogla bi da se predozira heroinom. Tako se već oslobodio tri žrtve. Ili bi mogla da zaspi u krevetu sa upaljenom cigaretom. Švedski detektiv u hotelu, na Levoj obali u Parizu. Ili biste više voleli nešto napolju? Može da izgleda kao sabračajna nesreća, pad aviona ili nestanak na moru.*

Ali ništa od toga nije rekao jer se, istini za volju, bojao čoveka koji je sedeo naspram njega. O njemu je čuo previše jezivih priča i znao je da u njih treba verovati od reči do reči.

Sve što je rekao bilo je: „Da, gospodine, može izgledati kao nesreća. Niko neće saznati šta se zaista dogodilo.“ Dok je izgovarao ove reči, iznenada mu je pala na pamet misao: *On zna da ću ja znati.* Čekao je.

Bili su na drugom spratu zgrade u Kunlunu, gradu opasanom zidinama, koji je 1840. godine izgradila grupa Kineza kako bi se obranila od britanskih varvara. Zidovi oko grada bili su srušeni u toku Drugog svet-skog rata, ali su ostali neki drugi, nevidljivi zidovi, koji su mnoge ljude držali podalje od grada: bande koljača, narkomana i siledžija tumarale su, poput zečeva, uskim ulicama i mračnim stepeništima koja vode u

tminu. Turiste su upozoravali da se drže dalje od ovog dela grada, a čak se i policija nije usuđivala da prolazi tim unutrašnjim delom, dalje od Ulice Tung Tau Cen i njenih prilaza. Mogao je da čuje uličnu buku kroz prozor sobe u kojoj su sedeli – vrišteću, hrapavu višejezičnost stanovnika ograđenog grada.

Čovek ga je odmeravao hladnim, opsidijskim pogledom. Na kraju je progovorio: „Dobro, onda. Ostavljam tebi na koji ćeš način to da obaviš.“

„Dobro, gospodine. Je li meta ovde u Kunlunu?“

„U Londonu je. Zove se Ketrin. Ketrin Aleksander.“

Limuzina, koju su pratila još jedna kola s dvojicom naoružanih telohranitelja, vozila je čoveka do *Plave kuće* na Lasker rou, u predelu Cim Ša Cui. *Plava kuća* bila je otvorena samo za najveće gazde i ljude od uticaja. Posećivali su je šefovi država, filmske zvezde i predsednici korporacija. Uprava se ponosila diskrecijom. Šest godina ranije, jedna od mlađih devojaka koja je tu radila, pričala je o svojim mušterijama s jednim novinarom, pa su je sutradan pronašli u luci, s odsečenim jezikom. U *Plavoj kući* sve je bilo na prodaju: device, dečaci, lezbijke koje su se zadovoljavale bez muških „štapova od žada“, a bilo je i životinja. Koliko je on znao, bilo je to jedino mesto u kome se još uvek praktikuje *išinpō* umeće iz desetog veka. *Plava kuća* bila je rog izobilja zabranjenih zadovoljstava.

Ovog puta je naručio bliznakinje. Bio je to izuzetno usklađen par žena divnih crta lica, neverovatno zgodnih tela, bez ikakve sputanosti ili ograničenja. Sećao se svega što se dogodilo kada je prethodni put bio tu... metalna stolica bez sedišta i njihovi meki, pažljivi jezici i prsti, i kada ispunjena mirišljavom, toplom vodom koja se preliva na keramičke pločice, njihova vrela usta koja mu haraju telom. Osetio je početak erekcije.

„Stigli smo, gospodine.“

Tri sata kasnije, kada je završio s njima, zasićen i zadovoljan, muškarac je naredio da ga limuzina odveze u Modi roud. Gledao je kroz prozor kola na svetla grada koji nikad nije spavao. Kinezi su ga nazvali Gau-lung – devet zmajeva – i on je zamišljao kako se oni kriju u planinama

iznad grada, spremni da siđu dole i unište slabe i neoprezne. On nije bio ni jedno ni drugo.

Stigli su na Modi roud.

Taoistički sveštenik koji ga je čekao izgledao je poput figure s nekog starog pergamenta, s klasičnim, izbledelim orijentalnim ogrtačem i dugačkom, uvijenom belom bradom.

„Jou sahn.“

„Jou satin.“

„Gei do chin?“

„IYatchihn.“

„Vow.“

Sveštenik je zatvorio oči u tihoj molitvi i počeo da trese *chim*, drveni pehar ispunjen štapićima za molitvu, koji su označeni brojevima. Jedan štapić je ispao i starac je prestao da trese pehar. Taoistički sveštenik je u tišini gledao svoje spise, pa se okrenuo ka posetiocu. Govorio je isprekidanim engleskim: „Bogovi kažu da ćete se uskoro osloboditi opasnog neprijatelja.“

Čovek je osetio prijatan udar iznenađenja. Bio je suviše pametan da bi verovao da je drevno umeće *chima* više od običnog sujeverja. Ali, bio je i suviše pametan da to umeće potpuno zanemaruje. Osim toga, bio je tu još jedan predznak sreće. Tog dana je bio Agios Konstatinos, njegov rođendan.

„Bogovi su vas blagoslovili dobrim *feng šuijem*.“

„Do jeh.“

„Hou wah.“

Pet minuta kasnije bio je u limuzini, na putu za Kai Tak, hongkonški aerodrom, gde je njegov privatni avion čekao da ga vrati u Atinu.

Prvo poglavlje

JANJINA, GRČKA – JUL 1948.

Budila se vrišteći svake noći, a uvek je sanjala jedan te isti san. Nalazila se nasred jezera, usred žestoke oluje, a muškarac i žena su joj gurali glavu pod ledenu vodu, daveći je. Svaki put bi se probudila uspaničeno hvatajući dah, sva mokra od znoja.

Nije imala pojma ko je ona zapravo i nije se sećala prošlosti. Govorila je engleski – ali nije znala iz koje je zemlje i kako je dospela u Grčku, u mali karmelitski manastir koji joj je pružio utočište.

Kako je vreme prolazilo, bilo je mučnih bleskova sećanja, kratkih trenutaka kada su nejasne, prolazne slike nadolazile i odlazile tako brzo da nije mogla da ih zadrži, preispita i razume. Te slike su dolazile u trenucima kada ih je najmanje očekivala, hvatale su je kada bi se opustila, ispunjavajući je potpunom konfuzijom.

U početku je postavljala pitanja. Monahinje karmelićanke jesu bile ljubazne i pune razumevanja, ali je njihov red bio red ćutanja i jedina osoba kojoj je bilo dozvoljeno da govori bila je sestra Tereza, postarija i slabašna časna majka.

„Znate li vi ko sam ja?“

„Ne, moje dete“, odgovorila je sestra Tereza.

„Kako sam došla ovamo?“

„U podnožju ovih planina je selo koje se zove Janjina. Ti si bila u malom čamcu na jezeru za vreme oluje, prošle godine. Čamac je potonuo, ali su te milošću Božjom ugledale naše dve sestre i spasle te. One su te dovele ovamo.“

„Ali... odakle sam došla pre toga?“

„Žao mi je, dete. To već ne znam.“

Nije mogla da bude zadovoljna odgovorom.

„Zar niko nije pitao za mene? Niko nije pokušao da me pronade?“

Sestra Tereza je zavrtela glavom: „Niko.“

Htela je da pusti iz sebe krik očajanja. Opet je pokušala.

„Novine... mora da je u njima pisalo da sam se izgubila.“

„Kao što ti je poznato, nama nije dozvoljena nikakva veza sa spoljašnjim svetom. Mi moramo da prihvatimo Božiju volju, dete moje. Moramo da Mu zahvalimo na svim Njegovim milostima. Ti si živa.“

To je bila najdalja tačka do koje je uspela da dopre. U početku je bila suviše bolesna da bi se brinula o sebi, ali polako, kako su meseci prolazili, ona je povratila snagu i zdravlje.

Kad je postala dovoljno snažna da se kreće, dane je provodila negujući cvetne vrtove na zemljištu manastira, pod zažarenom svetlošću sunca koje je Grčku kupalo nebeskim sjajem, dok su blagi vetrovi nosili oštre mirise limunovog drveta i vinove loze.

Atmosfera je bila opuštena i mirna, ali i pored toga ona nije mogla da pronade svoj mir. *Ja sam izgubljena*, mislila je, *a nikoga nije briga zbog toga. Zašto? Jesam li učinila nešto loše? Ko sam ja? Ko sam ja? Ko sam ja?*

Slike su se spontano javljale. Jednog jutra se iznenada probudila iz sna u kome je u sobi sa golim muškarcem koji je svlači. Je li to bio samo san? Ili je to bilo nešto što se dogodilo u njenoj prošlosti? Ko je bio taj muškarac iz njenog sna? Je li to bio neko za koga se udala? Da li je imala muža? Nije nosila venčani prsten. Zapravo, nije imala nikakvu imovinu osim crne haljine koju joj je dala sestra Tereza, i broš – malu zlatnu pticu s očima od rubina i raširenim krilima.

Bila je bezimeni stranac koji živi među strancima. Nije bilo nikoga da joj pomogne, nije bilo psihijatra da joj kaže koliko je njena svest pomućena i znala je da može ostati zdrava samo ako zaključa svoju užasnu prošlost.

A slike su dolazile sve brže i brže. Izgledalo je kao da se njena svest odjednom pretvorila u džinovsku slagalicu u kojoj se rastavljeni delovi sami kotrljaju do svojih mesta. Ali ti delovi nisu imali nikakvog smisla.

Ponoćne uspomene

Videla je studio ispunjen ljudima u vojničkim uniformama. Činilo joj se kao da oni snimaju igrani film. *Jesam li ja bila glumica?* Ne, izgledalo je kao da ona upravlja. *Ali čime to upravlja?*

Vojnik joj je dao buket cveća. „Ovo ćete morati sami da platite“, rekao je kroz smeh.

Dve noći kasnije, sanjala je istog čoveka. Opraštala se s njim na aerodromu, a probudila se jecajući jer ga je gubila.

Nakon toga, za nju više nije bilo mira. Nisu to bili samo snovi. Bili su to delovi njenoga života, njene prošlosti. *Ja moram da saznam ko sam bila. Ko sam zapravo ja.*

I neočekivano, usred noći, bez upozorenja, ime je iskočilo iz njene podsvesti. *Ketrin. Ja se zovem Ketrin Aleksander.*

Drugo poglavlje

ATINA, GRČKA

Imperija Konstantina Demirisa ne bi mogla da se pronađe ni na jednoj mapi, a ipak je vladao imovinom i finansijskim kapitalom većim i moćnijim od onoga koji su imale mnoge zemlje. Bio je jedan od dvojice ili trojice najbogatijih ljudi na svetu i njegov uticaj je bio ogroman. Nije imao nikakvu titulu ili službeni položaj, ali je kupovao i prodavao premijere, kardinale, ambasadore i kraljeve kao da su roba. Demirisovi prsti bili su svuda, bili su upleteni u osnovu i upravljačke strukture mnogih zemalja. Bio je muškarac pun harizme, sjajnog prodornog uma, veoma zgodan, poprilično visok, imao je jaka prsa i široka ramena. Bio je tamne puti i imao je snažan grčki nos i oči crne poput crne masline. Imao je lice jastreba, grabljivca. Kad bi se potrudio, Demiris je mogao da bude izuzetno šarmantan. Govorio je osam jezika i bio je zapažen i vešt pripovedač. Posedovao je jednu od najznačajnijih umetničkih zbirki na svetu, flotu privatnih aviona, desetine apartmana, dvoraca i vila razbacanih po celom svetu. Bio je zagovornik lepote, i nije mogao da se odupre lepim ženama. Pratio ga je glas da je veliki ljubavnik, a njegove romantične ludorije bile su isto tako šarolike kao i njegove finansijske pustolovine.

Konstantin Demiris se ponosio time što je rodoljub – plavo-bela grčka zastava uvek je bila istaknuta na njegovoj vili na Kolonakiju, i na Psari, njegovom privatnom ostrvu – ali porez nije plaćao. Nije se osećao obaveznim da se povinuje pravilima koja se odnose na obične ljude. Kroz njegove vene je tekla *ichor* – krv bogova.

Gotovo svaka osoba koju bi Demiris sreo želela je nešto od njega: finansiranje poslovnog poduhvata; donaciju u dobrotvorne svrhe; ili jednostavno moć koju može da obezbedi prijateljstvo s njim. Demiris je uživao u tome da otkrije šta je ono što ljudi zaista od njega žele, a što je retko kad bilo ono što su isprva tražili. Njegov analitički um je bio skeptičan prema prividnoj istini, tako da nije verovao ni u šta što bi mu neko rekao. U stvari, nije verovao nikome. Njegov moto je bio: „Drži prijatelje blizu, ali neprijatelje još bliže.“ Reporterima koji su pratili njegov život bilo je dopušteno da vide samo njegovu srdačnost i šarm sofisticiranog, urbanog, svetskog čoveka. Nisu imali razloga da sumnjaju da se ispod ljubazne fasade nalazi ubica, borac koji igra prljavo i koji je imao urođen nagon da skoči za vrat i zubima pokida sve vene.

Bio je čovek koji nije opraštao i nikada nije zaboravljao kada ga neko omalovažava. Za stare je Grke reč *dikaosini* – pravda, često imala isto značenje kao i reč *ekdikisis* – osveta, a Demiris je bio opsednut obema ovim rečima. Pamtio je svaku uvredu, a nesrećnicima koji bi izazvali njegovo neprijateljstvo žestoko je naplaćivao. Oni toga nikada nisu bili svesni, jer je Demirisov matematički um smišljao igru naplaćivanja duga – strpljivo je pravio klopke i pleo zamršene mreže, u koje su naposljetku upadali svi njegovi neprijatelji i tu bivali uništeni.

Uživao je u satima koje je provodio smišljajući zamke za svoje protivnike. Pažljivo bi proučavao svoje žrtve, njihove ličnosti, analizirao njihove snage i slabosti.

Za vreme jedne večere, Demiris je slučajno čuo filmskog producenta koji ga je nazvao „masnim Grkom“. Demiris je bio strpljiv. Dve godine kasnije, taj producent je potpisao ugovor s glamuroznom, u čitavom svetu poznatom glumicom, da glumi u njegovom novom, visokobudžetnom filmu, u koji je uložio sav svoj novac. Demiris je sačekao da film bude napola završen, a onda je šarmirao vodeću damu filma i nagovorio je da napusti snimanje i da mu se pridruži na jahti.

„To će biti medeni mesec“, rekao joj je Demiris.

Ona je dobila medeni mesec, ali ne i venčanje. Snimanje je na kraju moralo da bude prekinuto, a producent je bankrotirao.

Bilo je tek nekoliko igrača u ovoj Demirisovoj igri s kojima on još uvek nije sredio račune, ali mu se nije žurilo. Uživao je u očekivanju, planiranju i izvršenju. Danas, on nije imao neprijatelje, jer niko to sebi nije želeo da priušti, pa su njegov plen bili oni s kojima je u prošlosti ukrstio mačeve.

Ali shvatanje *dikaiosinia* za Konstantina Demirisa je imalo dva lica. Kao što nikada nije zaboravljao neku uvredu, tako nije zaboravljao ni uslugu. Siromašni ribar koji je dečaku pružio utočište postao je vlasnik ribarske flote. Prostitutka koja je nahranila i obukla mladića koji je bio suviše siromašan da je plati, misteriozno je nasledila stambenu zgradu, a da nije imala pojma o tome ko bi mogao da bude njen darodavac.

Demiris je započeo život kao sin lučkog radnika u Pireju. Imao je četrnaestoro braće i sestara, a na stolu nikada nije bilo dovoljno hrane.

Od samog početka, Konstantin Demiris je pokazivao neobičan talentat za posao. Zarađivao je dodatni novac obavljajući svakakve poslove nakon škole, a sa šesnaest godina je uštedeo dovoljno novca da s jednim starijim partnerom, na obali, otvori kiosk za prodaju voća. Posao je cvetao, a partner je prevario Demirisa, ne isplativši mu polovinu zarade. Demirisu je trebalo deset godina da uništi tog čoveka. Mladi Demiris je goreo od žestoke ambicije. Noću bi ležao budan, dok su mu oči svetlele u mraku. *Ja ću biti bogat. Ja ću postati poznat. Jednog dana će svi znati moje ime.* Bila je to jedina uspavanka koja je mogla da ga uspava. Nije imao pojma o tome kako će se to dogoditi. Znao je jedino da će se dogoditi.

Na svoj sedamnaesti rođendan, Demiris je pročitao novinski članak o poljima nafte u Saudijskoj Arabiji: kao da su se pred njim odjednom otvorila čarobna vrata sopstvene budućnosti.

Otišao je kod svog oca: „Ja idem u Saudijsku Arabiju. Idem da radim na naftnim poljima.“

„*Too-sou!* Šta ti znaš o naftnim poljima?“

„Ništa, oče. Naučiću.“

Mesec dana kasnije, Konstantin Demiris je bio na putu prema svom odredištu.

Politika kompanije je bila da zaposleni u firmi *Trans-Continental Oil Corporation*, koji dolaze iz Evrope, potpišu dvogodišnji radni ugovor, ali to Demirisu nimalo nije smetalo. Planirao je da ostane u Saudijskoj Arabiji sve dok se ne obogati. Zamišljao je divnu avanturu u maniru arapskih noći, glamuroznu, tajnovitu zemlju sa ženama egzotičnog izgleda, i crno zlato koje nadire iz zemlje. Stvarnost je bila šok za njega.

Jednog ranog letnjeg jutra, Demiris je stigao u Fadili, turobni logor usred pustinje, koji se sastojao od ružne kamene zgrade okružene *barastisima*, malim kolibama od šiblja. Tamo je bilo hiljadu običnih, nižih radnika, uglavnom Saudijaca. Žene koje su se jedva vukle prašnjavim ulicama bez trotoara bile su potpuno pokrivenе velovima.

Demiris je ušao u zgradu u kojoj je Džej Džej Makintajer, direktor odeljenja za osoblje, imao svoju kancelariju. Makintajer je podigao pogled kad je mladić ušao u sobu: „Znači, zaposlili su te tamo kod kuće, a?“

„Da, gospodine.“

„Jesi li ikad pre radio na naftnim poljima, sine?“

Demiris je na trenutak osetio želju da slaže: „Ne, gospodine.“

Makintajer se nacerio.

„Ovde će ti se baš dopasti. Tu si na milion kilometara od civilizacije, hrana je loša, žene ne možeš da pipneš, a da ti ne otkinu jaja, dok prokleti noćni provod ne postoji. Ali plata je dobra, je li to u redu?“

„Ja sam ovde da naučim posao“, iskreno je rekao Demiris.

„Je li? Onda ću ti reći šta treba brzo da naučiš. Sada si u muslimanskoj zemlji. To znači da nema alkohola. Koga uhvate da krade odseku mu desnu ruku. Drugi put, levu ruku. Treći put, izgubiš stopalo. Ako nekoga ubiješ, skinu ti glavu.“

„Ne planiram nikoga da ubijem.“

„Čekaj samo“, promrmrljao je Makintajer. „Tek si došao.“

* * *

Logor je bio Vavilonski toranj. Ljudi koji su došli iz različitih zemalja govorili su svojim jezicima. Demiris je imao sluha i brzo je učio jezike. Radnici su tu došli da bi izgradili puteve usred negostoljubive pustinje, da bi podigli kuće, uveli električnu energiju i telefone, izgradili trgovine, organizovali snabdevanje hranom i vodom, iskopali kanalizaciju, pružali medicinsku negu i, kako se činilo mladom Demirisu, obavljali stotine drugih poslova. Radili su na temperaturama iznad 40 stepeni celzijusa, imali nevolje sa movama, komarcima i prašinom, patili od groznice i dizenterije. Čak je i u pustinji postojala društvena hijerarhija. Na vrhu su bili oni koji su radili na pronalaženju nafte, a na dnu su bili građevinski radnici koje su zvali „krutonje“, i administrativci sa nadimkom „tanke pantalone“.

Gotovo svi ljudi koji su se bavili bušenjem i bušotinama – geolozi, nadzornici, geodeti, inženjeri i naftni hemičari – bili su Amerikanci, jer je nova rotaciona bušilica bila izmišljena u Sjedinjenim Državama, pa su oni jedini umeli njom da rukuju. Mladić je činio sve što je mogao da se sprijatelji s njima.

Koliko god je to mogao, Konstantin Demiris je provodio vreme oko bušilaca i nikada nije prestao da postavlja pitanja. Pamtio je podatke, upijajući ih kao što vreli pesak upija vodu. Shvatio je da se upotrebljavaju dva različita metoda bušenja.

Prišao je jednom od bušilaca koji su radili blizu gigantskog svrdla visokog 50 metara: „Pitam se zašto postoje dva različita načina bušenja?“

Bušilac je objasnio: „Dakle, sine, jedno je bušenje s kablovima, a drugo je rotacijsko. Sada sve više radimo s rotacijskim mašinama. Oba počinju na isti način.“

„Zaista?“

„Da. Za oba načina moraš da izgradiš ovakav kran, koji u žargonu zovemo *derik* i koji podiže delove one tamo opreme, koja mora da se spusti u bušotinu.“

Pogledao je u mladićevo požudno lice. „Mogu da se kladim da nemaš pojma zašto ga zovu *derik*.“

„Nemam, gospodine.“

„To je bilo ime čuvenog dželata iz sedamnaestog veka.“